

Verkefnabanki

Hrafnkels saga Freysgoða

„Sé manni gefinn fiskur
verður hann mettur í einn
dag; en sé manni kennt
að veiða verður hann
mettur alla ævi.”

- spakmæli

Verkefni 1

Nafntakið Hrafnkels sögu Freysgoða.

- Sækið um aðgang fyrir ykkur á islendingabok.is
- Skoðið nöfn forfeðra ykkar og gerið samanburð á þeim og nöfnum úr sögunnni. Sé ekki ættingjum til að dreifa er hægt að velja sér nöfn.

Verkefni 2

Nafntakið Hrafnkels sögu Freysgoða.

- Nöfn hvaða sögupersóna hafa orðið vinsælust og hvað gæti skýrt það?
- Berða saman nöfn hetja og almúgans í sögunni.
- Skoðið hvaða sögupersónur eru nafnlausar og hugsanlegar ástæður fyrir því.

Verkefni 3

Nafntakið Hrafnkels sögu Freysgoða.

- Skoðið nöfn karla.
- Skoðið nöfn kvenna.
- Berið saman fjölda nafna eftir kynjum.

Verkefni 4

Nafntakið Hrafnkels sögu Freysgoða.

- Þekkið þið til einhverra núlifandi eða látinna sem báru þessi nöfn?
- Skoðið tíðni einstakra nafna nú eða áður fyrr.
- Skoðið merkingu nafnanna.
- Skoðið hvort hugsanlega séu einhver tengsl milli merkinga nafnanna og persónanna í sögunni.

Verkefni 5

Skoðið örnefni úr sögunni s.s.:

Aðalból, Faxagil, Faxahamar, Faxamýri, Einarsvarða, Eyvindardalur, Eyvindardys, Eyvindarfjöll, Eyvindartorfa, Geitdalur, Grjóttteigssel, Hallfreðargata, Hallfreðarstaðir, Hrafnkelsstaðir, Hóll, Laugarhús, Leikskálar, Lokhilla, Reykjasel, Uxamýri.

- Gerið grein fyrir örnefnum sem ekki hafa haldist: s.s. Lokhilla, Arnþúrðarstaðir.
- Gerið grein fyrir örnefnum sem hafa breyst, t.d. Skriðudalur > Skriðdalur, Jökulsdalur > Jökuldalur (með tilliti til íslenskrar málþróunar)

Verkefni 6

Setjið upp bloggsíðu fyrir Sám.

- Hvaða upplýsingar mundi Sámur setja inná hana?
- Hverjir gætu verið í hópi bloggvina?
- Tengla inná hvað er líklegt að hann setji?
- Látið Sám blogga um vandamálin sem hann stendur frammi fyrir eftir að Þorbjörn, faðir Einars, hefur leitað ásjár hjá honum.
- Hverjir væru líklegir til að skrifa athugasemdir inná bloggið?
- Gætið þess að setja inn rétt nöfn og önnur tengsl við persónur.

Verkefni 7

Berið saman nöfnin í Hrafnkels sögu og öðrum Austfirðingasögum.

- Finnið, í öðrum Austfirðingasögum, þá sem koma fyrir í Hrafnkels sögu, ættingja og venslafólk og skoðið hvort það ber sömu nöfn.
- Í sögunni koma fyrir Austfirðingar og Vestfirðingar. Eru nöfn þeirra lík eða ólík?

Verkefni 8

Gerið kort af sögusviðinu og setjið inn gömul og ný örnefni t.d. sitt í hvorum litnum.

- Hvaða örnefni eru á leiðinni frá Aðalbóli til alþingis?
- Hvaða örnefni eru á leiðinni frá Hrafnkelsdal vestur á firði
- Hvaða bæjum geta Hrafnkell, Sámur, Eyvindur o.fl. hafa farið framhjá á ferðalögum sínum sem enn bera sömu nöfn?

Verkefni 9

Flytjið Hrafnkels sögu yfir í nútímann, a.m. k. allar lykilpersónur.

Lýsið hópnum eins og þið sjáið persónurnar fyrir ykkur í nútímanum.

Reynið að finna samsvörun við persónur í okkar samfélagi.

- Er nauðsynlegt að gefa einhverjum persónum, sem koma fyrir í lýsingu ykkar nýtt nafn?
- Eru þarna einhver nöfn sem hæfa ekki í nútímasamfélagi?

Verkefni 10

Finnið ykkur góð hlutakort af Íslandi. Finnið hvar *Sámsvegur* liggur.

„[Á]rið 1791, fékk Stefán amtmaður Þórarinsson Bjarna hreppstjóra Jónsson á Draflastöðum í Fnjóskadal til að leita þeirrar leiðar, sem Sámur Bjarnason hafði farið á Söguöld um Ódáðahraun og Króksdal til Sprengisands; jafnframt skyldi hann leita vaðs á Jökulsá á Fjöllum. Þremur árum eftir vegarleit Bjarna á Draflastöðum (1794) fann Pétur sonur Brynjólfs læknis Péturssonar á Brekku áður ókunna, en tiltölulega greiðfæra, leið úr Múlasýslum til Suðurlands. Leitarför sína gerði hann að tilstuðlun Stefáns amtmanns, að sagt er.” (Austurl. V, 328-329)

- Lítill samantekt um Vatnajökulsleið eftir Sigurð Kristinsson: Múlaþing 14, 1985.

Verkefni 11

Settu þig í spor einhverrar sögupersóna Hrafnkels sögu, t.d. Hrafnkels, Þorbjörns, Sáms eða móður Einars.

- Hvernig liði þér? Lýstu því.
- Haltu áfram með lýsinguna þar sem söguna þrýtur. Gættu þess að öll nöfn (manna, dýra og örnefni) séu í samræmi við söguna.

Verkefni 12

Skrifið frétt af atburðum úr Hrafnkels sögu.

- Fréttin verður að vera í „gamla stílnum” með ættfærslum og upplýsingum um uppruna.
- Staðsetningar verða að vera sem réttastar eða a.m.k. trúverðugar.
- Nöfn manna og örnefni verða að vera rétt eða hæfa sögutímanum.

Verkefni 13

Takið viðtal við einhverja söguhetju Hrafnkels sögu.

- Spyrjið spurninga sem tengjast þeim sjálfum.
- Spyrjið spurninga sem tengjast einhverjum þáttum sögunnar.
- Nöfn þurfa að vera rétt, bæði eiginnöfn og föðurnöfn. (Sjá ættartölur)
- Tilbúin nöfn þurfa að passa við sögutímann.

Verkefni 14

Lýsið réttarhöldum yfir Hrafnkatli eftir víg Einars.

- Hverjir koma þar að máli? Verið nákvæm í vinnubrögðum ekki síst í meðferð nafna og heimilisfanga.
- Á þessum tíma eru engar kennitölur. Hvernig er hægt að leysa það? Er hægt að nota önnur einkenni?

Í þessu verkefni þarf að kynna sér gamlar lögbækur og vefi um lifnaðarhætti fólks fyrr á öldum (vefur Hörpu Hreinsdóttur).

Verkefni 15

Færið samskiptin úr Hrafnkelssögu yfir í tölvupóst. Auðvitað geta ekki öll samskipti farið yfir í tölvupóst, t.d. ekki víg Einars.

- Hægt er að vísa í atburði í póstinum þó ekki sé hægt að framkvæma þá í gegnum tölvu.
- Hvernig verða netföng: Hrafnkels, Einars, Þorbjörns, Sáms... miðað við að þeir veldu sér þau út frá nöfnum sínum, upphafsstöfum, staðsetningu eða áhugamálum?

Verkefni 16

Fjallið um konur í Hrafnkels sögu.

- Skoðið hlutverk kvenna og völd í sögunni.
- Eru konurnar í sögunni hetjur?
- Bera þær allar nöfn? Hvað nöfn?
- Hvaða nöfn sem hæfa þessum konum?

Verkefni 17

Lýsið Hrafnkeli Freysgoða þegar hann kemur til landsins í fyrsta sinn.

Hvaða mannanöfn og örnefni verða á vegi hans:

- Frá landtöku í Breiðdal og þar til hann sest að á Aðalbóli.
- Á meðan hann stendur í deilunni vegna vígsins á Einari smala.

Verkefni 18

Hvað ef Hrafnkels saga Freysgoða hefði verið kvennasaga?

Breytið um kyn á persónum í sögunni og endursegið einn kafla úr sögunni með breyttum og viðeigandi nöfnum.

Verkefni 19

- Eru orðtök og máltæki í sögunni? Hver þá og við hvaða tilefni?
- Eru til orðtök og máltæki sem ættu vel heima í sögunni?
Hver þá?

Skoðið mann- og dýranöfn.

- Er einhver samhljómur í nöfnunum eða hvorum flokki fyrir sig?
- Er eitthvað sem sker sig úr?

Verkefni 20

Nafntakið Hrafnkels sögu Freysgoða .

- Hversu margir eru með þessum nöfnum á landinu?
- Hversu margir í Austfirðingafjórðungi?
- Hversu margir í Múlasýslum?
- Gætu einhver nútímanöfn átt rætur í sögunni?
- Hvað með nöfn eins og Hrafnkatla?

Verkefni 21

Setjið upp Facebook-síðu fyrir Einar smala.

- Hvaða upplýsingar um hann yrðu inná henni?
- Hverjum yrði boðinn aðgangur?

Verkefni 22

- Hvað hefur þú lært af Hrafnkelssögu um nöfn á þjóðveldistímanum?
- Eru nöfnin úr sögunni tengd sögusviðinu eða fjórðungnum enn í dag? (hagstofa.is)

Skoðið nöfn í annarri Austfirðingasögu eða -sögum.

- Eru þetta sömu nöfnin?
- Er eitthvað sem sker sig úr?

Verkefni 23

Berið saman nöfn í Hrafnkels sögu og öðrum Austfirðingasögum.

Veljið ykkur Austfirðingasögu(r),
eina eða fleiri eftir lengd.

- Karla- og kvennanöfn: hvor flokkurinn er stærri?
- Hvaða ástæður gætu verið fyrir því?
- Eru sömu upphafsstafir nafna áberandi í ákveðnum sögum,
ættum, vinahópum eða meðal samherja?

Verkefni 24

Segið söguna út frá sjónarhlí skósveins Eyvindar sem tókst ekki að bjarga húsbóna sínum og gat því ekki launað honum sem skyldi.

- Hverjar eru hugsanir hans eftir fall Eyvindar?
- Hefði hann getað gert eitthvað annað?
- Hvað hétu Eyvindarfjöll í dag ef Eyvindur og félagar hans hefðu haft betur í bardaganum?
- Hvað með Eyvindartorfu?
- Skoðið hvar nafnið Eyvindur kemur við sögu annars staðar í Austfirðinga sögum (Vopnfirðinga saga).
- Er þetta hetjunafn að ykkar mati?

Verkefni 25

Nafntakið Hrafnkels sögu.

- Hvaða nöfn bera vinir Hrafnkels?
- Hvaða nöfn bera óvinir hans?
- Búið til two flokka og flokkið nöfnin í vina- og óvinaflokk.
- Er eitthvað sem einkennir hvorn flokk með tilliti til merkingar?

Verkefni 26

Takið saman öll örnefni í Hrafnkels sögu. Auðvelt er að sjá af hverju staðir eins og Hrafnkelsdalur, Hrafnkelsstaðir, Hallfreðargata, Faxahamar o.fl. heita þessum nöfnum.

- Reynið að finna hugsanlegar skýringar á öllum örnefnum í sögunni.
- Ef sagan hefði farið öðruvísi, hefðu þá verið einhver önnur örnefni á sögusviðinu? Hvað með Arnþrúðarstaði, Geitdal, Hrafnkelsstaði, Eyvindarfjöll og -torfu t.d.?
- Skoðið kort af sögusviðinu og veltið fyrir ykkur hvaða önnur nöfn hefðu hæft stöðunum með tilliti til þeirra atburða sem gerast í sögunni.

Verkefni 27

Þið eruð stödd á Aðalbóli á sögutíma Hrafnkels sögu. Fjöskyldan er að ræða um nágranna sína, fjölskylduna á Hóli. Samtalið á sér stað áður en Einar er veginn. Frásögnin verður að vera trúverðug og nöfnin að falla að sögutímanum.

- Rekið samtalið. Bætið við nöfnum þar sem við á og fyrnið mál ykkar.

Verkefni 28

Nafntakið Hrafnkels sögu.

- Hvað merkja mannanöfnin sem koma fyrir í sögunni? (Nöfn Íslendinga)
- Er hægt að flokka sögupersónurnar á einhvern hátt út frá merkingu nafna?
- Er munur á góðum og vondum persónum eftir nöfnum?
- Hvað með bæi sem nefndir eru eftir sögupersónum ?
- Eru þetta mikilsmetnar persónur í sögunni sem bærir eru nefndir eftir?

Verkefni 29

Finnið ykkar uppáhaldshetju í sögunni og lýsið henni.

- Af hverju er viðkomandi hetja í ykkar augum? Rökstyðið valið.
- Er nafn hetjunnar algengt í dag? (hagstofa.is)
- Hefur þetta nafn alltaf verið þekkt á Íslandi? (islendingabok.is)
- Hefði farið betur á því að hetjan héti öðru nafni? Hvaða nafni?
- Hvað með fólkið í kring og þeirra nöfn?

Verkefni 30

Setjið upp MySpace-síðu fyrir Ásbjörn Hrafnkelsson á Aðlabóli. Búið til trúverðuga síðu með trúverðugum samskiptum. Vandið frágang framsetningu og orðfæri.

- Hvernig gæti síða þessa unglings litið út ef hann væri uppi nú á tínum?
- Þessi unglingur hefur lent í erfiðri atburðarás. Hvernig gæti það skilað sér út á síðuna?
- Hverjir mundu hugsanlega þiggja „vinarboð” frá honum á síðuna?
- Hvernig mundu samskiptin á síðunni endurspegla reynslu hans?

Verkefni 31

Varðveitt er á Þjóðminjasafni Íslands sverð sem talið er að fundist hafi í Skænudal.

- Lá ekki leið Sáms og manna hans yfir dalinn þegar þeir sóttu að Hrafnkeli?
- Hver gæti hafa átt þetta sverð og hvers vegna ætli hann hafi týnt því?
- Gæti sverðið hafa borið nafn? Hvaða nafn?
- Búið til trúverðuga frásögn um atburðinn þegar sverðið týnist. Frásögn ykkar þarf að falla vel að sögunni.

Verkefnabanki fyrir Hrafnkels sögu

Höfundur: Guðfinna Kristjánsdóttir
gudfinna@raudhausar.com